

נא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבריהם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

נשא

◆ שלום בית ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

לתרומות והנצחות ולקבלת החוברת במייל

054.8428679

D0548428679@gmail.com

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו
תחת השם "גליון דברי חיים"

נשא

שילום בית

וְכָתַב אֶת הָאֵלֶּת הָאֵלֶּה הַפֶּהַן בְּסִפְרָא, וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים: (במדבר ה כ"ג).

להתבונן בשיבול שלום בית

אֵיתָא בַּמְדַּרְשׁ (במדבר רבה נשא ט ב ויקרא רבה פרשת צו ט ט ובילקוט שמעוני כאן רמז תשיא ובירושלמי סוטה פרק א הלכה ד) תַּנִּי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: גְּדוּל שְׁלוֹם, שְׁשֵׁם הַגְּדוּל שֶׁנִּכְתַּב בְּקִדְשָׁה, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִמָּחֶה בְּמֵים, כְּדֵי לְהַטִּיל שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ.

אמרו על כך, מעשה ברבי מאיר, שהיה יושב ודורש בליל שבת, ואשה אחת היתה בדרשה, והמתינה עד שתיגמר הדרשה. (רבי מאיר הוה יתיב ודריש בלילי שבתא, הוה תמן תדא אתתא יציבא ושמעיה ליה תנתא מדרשא, אמתינת עד דיחסל ממדרש)

כשהלכה לביתה, מצאה שכבר כבו נרות השבת, אמר לה בעלה, היכן היית עד עכשיו? אמרה לו: הייתי בדרשה של רבי מאיר. היה בעלה ליצן וקל דעת, אמר לה, בשבועה שלא תיכנסי לבית, עד שתרכי בפניו של הדרשן הזה. (אזלה לבייתה אשכחא בוצינא טפי, אמר לה בעלה אן הוית? אמהר ליה אנא יתיבא ושמעיה קליה דרושה, אמר לה פן וכן לא אעילת להקא עד דאזלת ורוקת באנפי דרושה.)

אותה אשה לא העיזה לעשות כן, וישבה מחוץ לביתה שלושה שבועות. (יתיבא שבתא קמיינתא תנינא ותליתא.)

אמרו לה השכנות עד מתי תהיי כך במריבה עם בעלך, נבוא איתך ביחד לרבי מאיר. (אמרין לה מגירמא פדו אתון צהיבין, אתינן עמך לגבי דרושה)

צפה רבי מאיר את כל זה ברוח הקודש, וכיון שהגיע אותה אשה עם שכנותיה, אמר להן רבי מאיר האם יש אשה אחת מכן שיכולה ללחוש על העין? אמרו לה שכנותיה לכי תרקי לו בעין ותחורי לבעלך. (פין דחמי יתהון רבי מאיר צפה ברוח הקדש, אמר להו אית מנכון אתמא דחכימא למלחש פצינא? אמרין לה מגירמא פדו את אולת ורוקת באנפיה ותשרי לבעלך)

אותה אשה ישבה לפני רבי מאיר בפחד. אמר לה רבי מאיר האם את יודעת ללחוש על העין? אמרה לו: לא. אמר לה רבי מאיר אם כן תרקי לי על העין שבע פעמים וכך אני יתרפא. עשתה כאשר ציוה אותה רבי מאיר. (פין דיתבא קמי אידחילת מיניה, אמרה ליה, רבי, לית אנא חכימא למילחש פצינא, אמר לה אפלו הכי, רוקי באנפי שבע זמנין ואנא מינשים, עבדה הכין)

אמר לה רבי מאיר, לכי אמרי לבעלך אתה אמרת לי שאני ירוק פעם אחת, ולבסוף ירקתי זו פעמים. (אמר לה איזילי אמרי לבעליך את אמרת חדא זימנא ואנא רקית שבע זימנין).

אמרו לו תלמידיו רבי, כף מבזין את התורה?

אילו היית אומר לנו, היינו מביאים אותך ומלקין אותך על הספסל, ומחזירין לך אשתך. (אלו אמרת לן לא הוינן משלחין ומייתין ליה ומלקין ליה ספסלה ומרעין ליה לאנתתיה).

אמר להם לא יהא כבוד מאיר גדול מכבוד קונו, ומה אם שם הקדוש שנכתב בקדשה אמר הכתוב שימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו, וכבוד מאיר לא כל שפן. ע"כ.

לכאורה צדקו תלמידיו של רבי מאיר בטענתם, איך רבי מאיר מאפשר שכך יבזו אותו בבזיון כל כך גדול לירוק לו בפנים שבע פעמים?!!!

הנה מצינו בגמרא על אדם אחד שאמר לאשתו: שהוא מדיר אותה שלא תהנה ממנו, עד שתרקי ברבן שמעון בן גמליאל.

באה האשה, ורקקה על בגדו של רשב"ג, והתיר לה להנות מבעלה, שהרי התקיים התנאי.

אמר רב אחא מדפתי לרבינא: והרי אותו אדם כוונתו היתה לזלזל ברשב"ג ואין זלזול אלא אם ירקה בו עצמו, ולא כשירקה על בגדו?

אמר לו רבינא: גם יריקה על בגדיו של רשב"ג, זה בזיון גדול.
(סוטה סו:)

וכאן אותה אשה ירקה בפניו של רבי מאיר 7 פעמים!!!

וכן מצינו ברמב"ם (הלכות מלכים פרק ב הלכה ג) לגבי מלך שאינו חולץ, (אם אחיו של המלך נפטר ללא ילדים, אין המלך חולץ לאשת אחיו) שנאמר: "וירקה בפניו" וזה בזיון, אומר הרמב"ם: ואפילו רצה המלך שתירוק בפניו אין שומעין לו, שהמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, והואיל ואינו חולץ אינו מיבם.

למרות שהמלך מסכים לחלוץ ושירקו בפניו, אסור לעשות כן, כי מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

אם כן איך הסכים רבי מאיר שירקו בפניו 7 פעמים?

אומר רבי אליהו לופיאן זצ"ל (לב אליהו נשא) למדים אנו מכאן דבר נפלא, שהרי לכאורה, תלמידיו טענו טענה גדולה, למה היה מבזה רבי מאיר עצמו כל כך, במקום שהיה יכול לפעול להשיב את האשה אל ביתה באופן אחר, להלקות את בעלה על אכזריותו וליצנותו ושלום על ישראל?

וגם רבי מאיר לא השיב להם שזו אינה עצה טובה והוגנת, אלא תשובתו היתה, שלמד ק"ו משם הקודש, פירוש, שגם כאן בסוטה הרי היה יכול הקב"ה לצוות על כל הפרשה כולה, ושיבדקוה המים בלא מחיקת שמו הקדוש.

אלא הורה לנו הקב"ה בתורתו, שכדי להטיל שלום בין איש לאשתו, כדאי לו כביכול להקב"ה, שיבדקו המים את הסוטה במחיקת שמו, יותר משיבדקוה בלא מחיקה, וממילא למד רבי מאיר מזה ק"ו, שיעשה כמו שעשה, ולא לחוש לבזיון התורה של עצמו, אפילו במקום שהיה יכול לעשות עצה אחרת.

וכמה מאד יש לנו להתבונן בזה אומר רבי אליהו לופיאן זצ"ל, כי "חַנוּן וְרַחוּם יי' אֶרְךָ אַפַּיִם וְגָדֹל חֶסֶד" (תהלים קמ"ה ח') שהאשה הזאת אף אם תצא נקיה מהשקאה זו כי טהורה היא ולא נטמאה, אבל מכל מקום סוטה היא, שקינא לה בעלה שלא תיסתר עם איש פלוני, ולא שמעה אליו ונסתרה עמו, אלא שלא קלקלה ממש, מובן כמה יראת שמים יש לאשה זו!!! וכמה שקועה היא בתאוה!!! ובכל זאת מכיון שהיא מותרת באופן זה לבעלה, אמר הקב"ה ימחה שמי על המים, כדי להתירה, ולעשות שלום בינה לבין בעלה...

ובביאור הדבר כותב הרב שמואל סרויה שליט"א קבלתי מרבותי שישנם שני סולמות ערכים, א' גבוה ונמוך, ב' אמצעי ותכלית, לדוגמא: בסולם של הגבוה והנמוך, אדם ומלאך, המלאך גבוה יותר מהאדם. אבל בסולם של האמצעי והמטרה, המלאך נוצר לצורך האדם, המלאך הוא האמצעי והאדם הוא המטרה, כמו כן שם ה', גבוה יותר מהשלום בית, אבל בסולם השני של אמצעי ומטרה, ה' ברא את העולם בשביל השלום, והוא הבורא כביכול האמצעי להביא את השלום.

סיפר רבי אלימלך בידרמן שליט"א מעשה שהיה לפני למעלה משלושים שנה בעיה"ק ירושלים.

בחור מבני הישוב הישן, התחבר ל'חברים רעים' והם השפיעו עליו לרעה, בד בבד הוריד הלה את כל מלבושיו שלבש כמסורת אבותיו, אף את ה'שטריימל' שהיה חובש לראשו בכל שבת (כמנהג ירושלים שאף ה'בחורים' חובשים שטריימל בשבת קדש) הוריד מרשימת הבגדים אשר עליו, והיו הכל נדים בראשם בצער בראותם פירות ה'נושרים' נופלים ומתקלקלים.

ויהי בעת עמדו בשערי ה'שידוכין' בתחילת פרק האישי מקדש, הבין בעצמו כי באופן כזה אף אחד לא יבחר בו ל'חתן' לכן החל שב לאיטו לכור מחצבתו, וישב ללבוש את מלבושי אבותיו, לבד מהשטריימל.

גם לאחר שבא בברית האירוסין, לא חזר ללבוש את השטריימל.

והנה מכיון שהתחתן בשעה טובה ובעזהשי"ת הצליח בשלום ביתו, אט אט עזב את חבריו הרעים, ודבק בחברים טובים, וממילא חזר ועלה על דרך הישר והטוב, ושב אל משפחתו ואחוזת אבותיו, גם למלבושי האבות, לבד מהשטריימל, שלא עלה על ראשו כלל וכלל.

אך גם לזה בא עת לחננה כי בא מועד, וביום מן הימים קנה שטריימל בסכום של 2000 דולר, ושב אל ביתו כשה'אוצר' בידו.

אך אשתו נדהמה מכך ולא שמחה כלל ב'אוצר' הזה, באומרה כבר הורגלתי לראותך מבלי השטריימל, לא אביתי שתשנה עכשיו ממה שהורגלנו עד כה.

לעומתה ענה הבעל, הרי שילמתי על זה החפץ טבין ותקילין, 2000 דולר, וכי לחינם שילמתי.

ה'שלום בית' בביתם נתערער, כשאשתו בוכה על כך, והוא מאשים וכו'.

בצר לו פנה האברך לביתו של רבי שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל שם שפך את אשר בלבבו וביקש עצה הגונה כדת מה לעשות?

אמר לו רבי שלמה זלמן, וכי בעבור 2000 דולר תשבור את שלום הבית ותשלח את השכינה השרויה במעונך? הרי ידעת גם ידעת, כי את כל מצבך הרוחני הינך חב לאשתך אשת חיל שהעמידה אותך על ב' רגליך, וכי בעבור שטריימל אחד תקלקל את כל טובתה?

אמר לו האברך ומה אעשה עם הפסד ממון גדול כל כך?!!!

ניגש רבי שלמה זלמן לארון, הוציא משם סך 2000 דולר נתן לאברך ואמר לו, התסכים למכור לי את ה'שטריימל' המדובר?

כי השטריימל שלי כבר עבר עליו הכלת, ואינו מתאים ללבשו בשבת ומועד, זולתי בפורים אחרי הצהריים...

אין צריך לומר כי האברך מכרו בשמחה רבה, לרבי שלמה זלמן בעד הסכום האמור.

רבי שלמה זלמן לא חשב אפילו למדוד את השטריימל אם הוא מתאים למידת ראשו, העיקר שעשה שלום בית, וכך נגמר ה'עסק' בכי טוב, וישובו השלום והשלווה לשרור בבית האברך.

והנה הגיע יום שישי ערב שבת קדש, לבש רבי שלמה זלמן את ה'שטריימל' החדש ברוב שמחה וצהלה, והלך לבית הכנסת לתפילת ליל שבת.

אך דא עקא, שמידת השטריימל היתה גדולה חמש ידות ממידת ראשו של הרב, ובכל כמה רגעים הוכרח לתפסו מצד אחר שלא ישקע ראשו בתוך השטריימל.

על כגון דא נאמר בתהלים (קלו ז) "לְעֵשָׂה אֹרְיִם גְּדֹלִים כִּי לְעֹלָם חֶסֶד" כי 'אורים' בשפת האידיש הוא כינוי לאזניים, ומשבחים את הבורא על בריאת האזניים, שהם מחזיקים את הכובע הגדול פי כמה ממידת הראש שלא יפול יותר, ויסתיר את ראיית העניים.

אבל השטריימל הזה כמעט גדול היה גם יותר מהיקף האוזנים.

משבא רבי שלמה זלמן לביתו, שאלוהו אף אם רצה מעלת כבודו להשכין שלום בבית האברך, ולהוציא על כך ממון רב, מדוע יעשה מעצמו צחוק וליצנות, ללבוש כובע הגדול ממידת ראשו כהנה וכהנה?

ענה להם רבי שלמה זלמן בשמחה, שטריימל כזה שגרם והביא שלום בבית יהודי, הייתי לובש גם באמצע השבוע, ולא עוד אלא, שהייתי רוצה להקבר עמו יחדיו, כי גדול הבאת שלום בבית יהודי, לאין ערוך, עד בלי די.

מסופר על הצדיק הירושלמי רבי זליג ברוורמן זצ"ל שהיה לומד בחברותא עם יהודי שהתקשה בראייתו.

פעם אחת התלונן בפניו היהודי, כי אשתו מציקה לו מאד כי בגלל המוגבלות בראייתו, הוא אינו מסוגל לעזור לה בעבודות הבית, והיא מעליבה אותו, וקוראת לו בטלן וכיוצא בזה.

ביקש היהודי מרבי זליג, אולי יוכל לעזור בהשכנת שלום בביתו.

עברו כמה ימים, והיהודי נראה יותר שמח ומעודד, והוא אמר לרבי זליג, כנראה שהתפללתם טוב עבורי, כי שלום הבית התחיל להשתפר, והיא כבר לא מלאה טרוניות נגדי.

עבר עוד זמן מה, והכל הסתדר על הצד הטוב ביותר, ולא ידע היהודי את הסיבה שהשתפר אצלו השלום בית.

מסתבר, כי רבי זליג בירר ומצא, שבזמן שהבעל יוצא לתפילה, יוצאת האשה לשוק כדי לערוך את קניויתה, ובדיוק באותה שעה, נכנס רבי זליג לביתם, מנקה את הרצפה ושוטף את הכלים, וכאשר חזרה האשה הביתה ומצאה שהכל נקי ומסודר, בטוחה היתה שבעלה תיקן את עצמו, וממילא הכל היה טוב ויפה.

הבאת שלום בין איש לאשתו

אנו מוצאים בהפטרות השבוע, על מנוח ואשתו הוריו של שמשון, שלא זכו לילדים, והיה ויכוח ביניהם בסיבת מי העקרות, כמ"ש במדרש (במדבר רבה י ה) וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה וְלֹא יָלְדָהּ, מְלַמֵּד שְׁהִיָּה מַחְלֶקֶת בֵּין מְנוּחַ לְאִשְׁתּוֹ, הוּא אֹמֵר לָהּ אֵת עֲקָרָה וְלֶכֶף אֵינְךָ יוֹלְדָת, וְהִיא אֹמֶרֶת לוֹ אֵת עֲקָר וְלֶכֶף לֹא יִלְדָתִי.

וַיֵּרָא מְלֶאכֶךְ ה' אֶל הָאִשָּׁה, (שופטים יג, ג): מִכַּאֲן אֵתָה לְמַד שְׂאִשְׁתּוֹ שֶׁל מְנוּחַ צְדָקָת הֵיטָה שְׁזָכְתָה לְדַבֵּר עִמָּה מְלֶאכֶךְ, וְלִשׁוֹם שְׁלוֹם בֵּינָה לְבֵין בְּעֵלָהּ, וְלַהוֹדִיעָה שֶׁהִיא עֲקָרָה, וְהִיא מוֹנֵעַת הַהַרְיוֹן וְלֹא בְּעֵלָהּ, לֶכֶף דַּבֵּר עִמָּהּ.

וּלְפִי שְׂרָאָתָהּ בַּמְּלָאךְ נִקְרָאת שְׁמָהּ הַצִּלְלָפוֹנִי, שֶׁהִיא פּוֹנָה בַּמְּלָאךְ, וְאִין צִלְל אֵלָא מְלָאךְ, כְּמָה דְתִימָא (בראשית יט, ח): פִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצִל קִרְתִּי. לְהֵלֵן שְׁהִיָּה לוֹט צְדִיק יוֹתֵר מֵאֲשֶׁתּוֹ בָּאוּ הַמְּלָאכִים בְּצִל קוֹרְתּוֹ וְלֹא בְּצִל קוֹרְתָהּ, בְּרֵם הֵכָא שְׂבָא הַמְּלָאךְ אֲצִלָּהּ, לְפִי שְׁהִיָּתָה צְדִיקָתָהּ, לְכַף נִקְרָאת הַצִּלְל. לְמָהּ נֶאֱמַר הַצִּלְל, וְלֹא אָמַר הַצֵּל, לְפִי שְׁשִׁתִּי פְעָמִים נִרְאָה לָהּ לְאִשָּׁה, אַחַת בְּעִיר וְאַחַת בְּשָׂדֵהּ.

וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה נָא אֶת עֵקְרָהּ וְלֹא יִלְדָתָהּ, (שופטים יג, ג): הוֹדִיעָה שֶׁהִיא עֵקְרָה וְלִכְף לֹא יִלְדָהּ, כְּדֵי לְשׁוּם שְׁלוֹם בֵּינָהּ לְבֵין בְּעִלָּהּ, לְפִי שְׁהִיָּתָה מִתְרַעֶמֶת עַל מְנוּחַ בְּעִלָּהּ עַל שֶׁלֹּא הִיָּתָה יוֹלְדָתָהּ. (שופטים יג, ג): וְהָרִית וְיִלְדָתָהּ בֵּן, מִכָּאן וְאֵילָף אֶת תְּקַבְּלֵי הָרִיוֹן וְתִלְדֵי בֵּן. (שופטים יג, ד):

אומר על כך הרב שטיינמן זצ"ל הנה היה מחלוקת בין מנוח ואשתו בשל מי סיבת העקרות, היא אמרה לבעלה שהסיבה שאין להם ילדים זה בגללו והוא טען שזה בגללה. והמלאך בא לשים שלום ביניהם, ולהודיעה לה כי היא עקרה, ולכן דיבר עמה ואמר לה "הנה נא את עקרה ולא ילדת" ולכן אמר נא בלשון בקשה, כמי שאומר אל נא תריבי עם בעלך, תדעי שאת העקרה.

ופסוק זה בא ללמד אותנו, כי הרוצה להשלים בין בעלי מחלוקת, לא יבוא אל הזכאי לומר לו אתה הצודק, שאילו היה בא המלאך למנוח, ואומר לו אתה הצודק, ואינך עקר והכל בסיבת אשתך, אדרבה היה מרבה את המחלוקת יותר ויותר, שהיה טוען אח"כ לעומתה ראי שגם המלאך אומר כמותי, אלא הדרך היא לבוא אל הצד שלא צודק ולהסביר לו כי אינו צודק, ושיוודה לזכאי, ועל ידי כך יבוא השלום ביניהם.

וכך היה מעשה אצל החזון איש זצ"ל שהייתה איזה מחלוקת גדולה, והחזון איש זצ"ל סבר כצד אחד שהוא צודק, ושלח להודיע לה הוא שאינו צודק, שהוא אינו צודק, ולא שלח להודיע לצודק את צדקתו.

*

איתא במסכת כלה רבתי (פרק ג) על אהרן הכהן כששמע על בעל ואשתו שעשו מריבה, הולך אצל הבעל ואומר לו, בשביל שאני שומע

שנתנצית עם אשתך, אם אתה מגרש אותה, ספק תמצא כמותה ספק לא תמצא, ועוד אם אתה מוצא, ומתנצית עמך, תחלת דבר היא אומרת לך, כך עשית לאותה ראשונה!!!

ועל זאת היו כל ישראל אנשים ונשים אוהבין אותו, תדע לך שכן הוא, שכיון שנפטר משה רבינו, מה כתיב ביה, "וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה" (דברים ל"ד ח) ובאהרן כתיב: "וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָּזַע אֶהְרֹן וַיִּבְכּוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כֹּל בֵּית יִשְׂרָאֵל" (במדבר כ כ"ט) אפילו נשים, ולא נשים בלבד, אלא היו מפלשין טיט ועפר בטף ובוכין, לקיים מה שנאמר "כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל". תאנא שמונים אלף בחורים, קרואים בשם אהרן, יצאו אחרי מטתו, אמאי מרחמיתיה? מדוע כולם כל כך אהבו אותו? ומאן דאהדר ואתיעברה. פירוש: אלו שחזרו לאחר שעשה אהרן בביתם שלום בית והתעברו, קראו לתינוק שנולד להם לאחר חזרתם, בשם אהרן. ואלו אותם שמונים אלף בחורים שיצאו לפני מיטתו שנקראו בשם אהרן.

צא וחשוב כמה שלום בית עשה אהרן הכהן בימי חייו. אהרן נפטר בגיל 123 בשנת ה-40 לצאת בני ישראל ממצרים, ובמשך כל אותם 40 שנה שהיו במדבר, מתו כל שנה ושנה אלפי אנשים בט' באב, אותו הדור שבכו בעניין המרגלים שדיברו סרה על הארץ, ועם כל זה מהנשארים הלכו אחר מיטתו באותה שנה 80.000 אלף בחורים, שנולדו מהשלום בית שעשה אהרן בבית הוריהם, ואהרן חי 123 שנה, אם כן כל יום עשה אהרן כמה וכמה שלום בית.

רבי אריה לוי קיבל את התואר רב האסירים, היה זה לפני קום המדינה שנלחמו ארגוני ההגנה היהודים כגון האצ"ל והלח"י בבריטים ומשום כך נאסרו בכלא. (בדרך כלל האסירים היהודים היו בכלא במגרש הרוסים, היכן ששוהה היום מוזיאון אסירי המחתרות ליד בנין עריית ירושלים, והאסירים הערבים שוכנו בכלא עכו)

בין האסירים הפוליטיים שהיו חבושים בכלא, היו כאלה שניתוקם מנשותיהם וילדיהם השפיע לרעה על מצבם הנפשי, בייחוד סבלו אותם שהותירו בביתם ארוסה, או אשה צעירה.

בהם כרסם הספק שמא... האם שמרו להם אמונים...

ועל סבלם הגופני נוסף סבל נפשי, הם לא יכלו לעמוד
בחומרת הבדידות והמאסר הממושך, נתקפו במרה שחורה,
והיו מהלכים בכלא הלוך ושוב כארי בסוגר.

לא אחת היו כמה מבין העצורים מתהפכים על יצועם
ומתענים עינויי נפש, בנוסף לעינויי גוף.

לא אחת ארע שהמעצרים הממושכים גרמו לטרגדיות
משפחתיות, ולפירוד בין בעל לאשתו, בייחוד בקרב זוגות שזה
מקروب באו בברית הנשואין.

ובראות הרעיה הצעירה כי בעלה הושם במעצר, מיד
ראתה שחורות, ובעיני רוחה היא כבר נשאת עגונה, אם
יוגלה לארץ רחוקה.

תחושה מיוחדת היתה לו לר' אריה לויין להבחין במתרחש
בליבם של אלה, וכמי שנתגלה לו רז זה, ידע מי מבין האסירים
סובל מדכאון נפשי.

עמם הרבה שיחה, כשבחושו הדק, חש את המעיק עליהם.

לגביהם לא הסתפק במסירת פתקים ופריסת שלום מבני
הבית שבחוץ, כוח זכרון מופלא יש לו לצדיק, בור סוד שאינו
מאבד טיפה, זוכר הוא שמות הקרובים ובני המשפחה כולם,
אלא היה מוסיף ואומר להם, אני מלא התפעלות מארוסתך עד
כמה אוהבת היא אותך, פגשתי את דודתך, והיא כה מפליגה
בשבחה של רעייתך השומרת לך אמונים עד בלי די.

שכניך מפליגים בשבחה של אשתך, וכיוצא באלה.

מילים פשוטות אלה המחממות את הלב, באו כשמן
בעצמותיהם של אסירים מודאגים.

דוד לויין מפרדס חנה, נכדו של רבי אריה לויין מספר,

פיקח שבפיקחים היה, רבי אריה וחכם הרזים, אף נחון היה
בהכרת כוחות הנפש, ולמעשה פסיכולוג מעשי היה, ויעיד על
כך מעשה שהיה.

בא אדם אל ר' אריה ובמשך שעות ארוכות תינה בפניו צרותיו וסבלותיו מרעייתו, הטיח כלפי אשתו טענות לרוב והביע משאלתו להתגרש ממנה, אף ציפה שר' אריה ילווהו בברכת הדרך בצעדו הגורלי בחיים.

האזין ר' אריה בקשב רב ושתק, לבסוף אמר לו נישואין וגירושין גורליים המה, ולכן ברצוני להרהר הלילה במה ששמעתי מפיו, ואת תשובתי אוכל לתת רק מחר.

ברם, מחר בבוקר, אמור אני להשתטח על קברי צדיקים בהר הזיתים, ואם לא כבד ממך הדבר, נפגש שם, ואז אתן לך תשובתי, מה עוד, ובבית הקברות שבהר הזיתים איש לא יפריענו מלשוחח בנחת.

למחרת סר אותו אדם לבית הקברות ופגש בר' אריה.

אמר לו ר' אריה, כל הלילה הרהרתי במה ששמעתי מפיו, ובריב הממושך שבינך לבין רעייתך, משוטט אני כאן בין הקברים, ונוכח אנכי לדעת מה קצרים הם החיים, ומה תוחלת לאדם שיחיה בריב ובמדון עם רעייתו, האם חיים שכאלה קרויים חיים!!!?

משום כך, הגעתי למסקנה שעליכם להפרד ולהתגרש.

השתהה ר' אריה קמעא והוסיף ואמר, נמנע אנכי מלייעץ לאדם שיגרש אשתו, חרד אני לו, אף חושש אני לגורלה, אולם לא כן הדבר במקרה שלך, אדם מוכשר אף צעיר לימים הנך, ולבטח תמצא את אושרך בזיווג שני.

ובאשר לרעייתך, הרי במקרה דנן איני חושש לגורלה, צעירה היא אף נאה ביותר, גם ידוע לי שמוכשרת ונבונה היא ואין כל ספק בליבי כי גם היא תמצא בנקל את בן זוגה המתאים לה.

תוך כדי כך הוסיף והרבה להלל את רעייתו, ואמר, ראה סביבנו קברים החיים קצרים, וכל אדם שומה עליו לדאוג

לעצמו ולגורלו, ועל כן צודק אתה, התגרש הימנה ושוב שתק ולא יסף.

הילך אותו אדם לצידו של ר' אריה, והרהר בכובד ראש, מה שייצעו רבו, ולאחר ששמע כיצד ר' אריה מצדיקו מחד גיסא, ומפליג במעלותיה של רעייתו מאידך גיסא, אמר לר' אריה ואולי לא כדאי שאגרשנה?

לא, אם בליבך הרהורי חרטה על שנשאת אותה לאשה, התגרש הימנה ודאג לעצמך ולא לה, שהרי כפי שאמרתי לך היא בנקל תמצא את זיווגה המתאים לה בשל מעלותיה הרבות...

ולא זזו משם, עד שהודיעו אותו אדם כי נשתכנע מדבריו שלא כדאי לו להתגרש מאותה אשה.

בספר 'זקניך ויאמרו לך' מובא מה שדרש רבי שלום שבדרון כפי ששמע מרבי יעקב קמינצקי, ששמע בעצמו מרבי משה ראזין (רוזין) בעל נזר הקודש כדלהלן.

הרב הנ"ל היה המרא דאתרא של העיר כוויידאן (חוויידאן) מקום מגוריו של החזון איש בימים שלאחר חתונתו, בעת אשר אכל על שולחן חותנו.

באותה תקופה, כאשר החזון איש היה עודנו צעיר לימים עדיין לא נודע שמו ולא התפרסמה תורתו, אמנם כך היתה תדמיתו בעיני הבריות באותה תקופה ראשונה מספר רבי משה, אך אני ידעתי גם ידעתי והכרתי גם הכרתי.

מיד כאשר הגיע החזון איש למקומינו, נכנס אלי כרבה של העיירה בכדי לדבר עמי בדברי תורה, אבל תיכף הבחנתי וראיתי כי אני דל ושפל כנגדו בלימוד, וכאין נחשבתי מול האברך הצעיר העומד מולי, ניצלתי את העובדה והראיתי לו את כתבי חידושי תורה שערכתי, לאחר שעיין בהם החל לדון עמי על דבריי, עד אשר הבנתי כי לא טובים המה, מבלי להסס רבות, גנזתי את כתבי.

ואז החזון איש בענוותנותו הגדולה ממשיך ומספר רבי משה, ובתוך כדי כך למדים ממילא את גודל יקר תפארתו של המספר עצמו, הציע לי ללמוד עמו יחדיו בחברותא, אך בתנאי מפורש, שאף אחד לא ידע על כך, ולא אספר זאת לאיש.

הסכמתי לתנאי זה, ולמדנו בצוותא, ומאז נעשיתי אני הרב דמתא לתלמידו של האברך הרב אברהם ישעיהו קרליץ.

ממשיך רבי משה ומגולל את סיפור המאורע, הנה כל העם ראו כן תמהו, מה יש לו להרב עסקים עם המופנם הזה? הרי הם לא ידעו כמובן דבר וחצי דבר על למודינו, רק ראו איך שנכנס אצלי, ואחרי זמן מה יוצא, ומני אז, אף ראונו משוחחים לעיתים תכופות בכל מיני הזדמנויות, ועל כן חשבו אולי יש לנו עסקים משותפים, אולי אני מטפל באיש המוזר.

כך או כך, כולם תמהים היו ושואלים ואני אנוס הייתי לשתוק.

והנה באחד הפעמים שהחזון איש בא אצלי, אומר רבי משה, אמר לי: יענק"ל דער בלעכער, (יענק"ל הפחח) חולה, והנני מבקש שנלך שנינו ביחד לבקרו.

אמרתי לו, מה כבודו מדבר? הרי הרב לא נוהג ללכת אל בתי האנשים כלל, כך הם היו נוהגים בעירות בחו"ל, שהרב לא היה הולך, כי אם לחתונה קודם החופה, כשהיה בא לברך את הכלה ולעוד דבר אחד, אך בשום אופן לא יותר מכך, כי אין זה מכבוד הרב...

ובעודי משתהה על החזיון הלזה, הכיצד יודע האברך השותק משלמו והרגשתו הפרטית של אדם, ועוד אדם פשוט כיענק"ל הפחח, גברה פליאתי שבעתיים.

לשמע המשך הדברים כאשר הסביר לי החזון איש ונימק את בקשתו היוצאת דופן, כשהוא ממשיך ואומר:

יראה כבודו, אשתו של הפחח אין לה דרך ארץ ממנו, ומתוך כך נוצר מצב בו החל השלום בית שם להיות רופף

והענין שם מזדרדר ומסתבך, על כן בהזדמנות זו, שיענק"ל הפחח חולה, אם כעת נלך שנינו לבקרו, הרי כתוצאה מהחריגות של הדבר, יהיה מזה רעש, שהרב בא לבקר וכו' וכו' ויהיה לה מזה כבוד גדול, שהכל לכבוד בעלה, או אז יהיה לה דרך ארץ ממנו, והשלום בית ישוב על כנו, כך סיים אותו אברך כמדרשו.

ואני סיכם הרב, מול הסבר נורא הוד אשר כזה, לא יכולתי לעמוד מנגד.

ואכן כך היה, הלכנו יחדיו לבקר את יענק"ל הפחח ולמחרת כל העיר רעשה מזה, ואשתו כמובן לא חדלה למן אותו העת, להתפאר בפני כל, על זאת, ומני אז נעשה שם שלום בית סיים רבי משה רוזין. (מעשה איש ה)

(רבי משה נולד בעיירה ברינסק הסמוכה לגרודנה, בתור ילד היה הוא המתמיד של העיירה כינו אותו משה'ה מתמיד, וכבר בגיל 12 ידע את פרק אלו מציאות ופרק המפקיד בעל פה כולל רש"י בלי להחסיר אות אחת. מספרים כי על אותו ספסל שישב ולמד בהתמדה נוצר חור בספסל. בגיל עשרים הוסמך רבי משה ראזין לרבנות על ידי רבי יצחק אלחנן ספקטור רבה של קובנא, וישב על כסא הרבנות בק"ק כוויידאן שבליטא פלך קובנא בשנת תרנ"ז, כשהוא בגיל 22 שנה.

כשהוציא את ספרו הראשון דברי סופרים הביא אותו לחפץ חיים, הלך החפץ חיים להביא לו רובל בעד ספרו, בדרך שמע את החפץ חיים אומר לעצמו, חושבים המחברים שכבר למדו מספיק, ולא צריכים ללמוד יותר, צריכים לדעת שגם אם מחברים ספרים להמשיך ללמוד ביתר עוז, ולא להגיד גמרנו. רבי משה אמר, שדיבורים אלו עשו עליו רושם חזק, וקיבל על עצמו, לא להסיח ליבו מהתורה, ולהישאר מתמיד כל ימיו.

בכוויידאן דרו כמאה ועשרים משפחות של יהודים קודם מלחמת העולם הראשונה, מתוכם גם כמה סוחרי יערות עשירים.

אחד מפרנסי ק"ק כוויידאן היה רבי מרדכי ביי ז"ל יהודי מוקיר רבנן והוא גופיה צורבא מרבנן, שזכה להשיא את בתו 'בתיה' עם רבי אברהם ישעיהו קרליץ בעל החזון איש זצ"ל.

שמחת החתונה התקיימה ביום שלישי י"א שבט תרס"ו בכוויידאן, ורבי משה ראזין שימש מסדר קידושין, ואחר שמחת השבע ברכות בא החזון איש לדבר בלימוד עם רבי משה.

אשת החזון איש ניהלה חנות לממכר אריגים, והוא ישב בבית המדרש והתייגע בתורה בשקידה רצופה.

כשהיתה עומדת ומוכרת בחנותה ובעלה שקד על תלמודו בבית המדרש, ובין הקונים הגיעו גויים, התנהגה כאילו בעלה נמצא בסביבת המקום, והיתה קוראה בקול אברהם ישעיה תכבה את האש...

מסופר שפעם אחת בערוב ימיה כשנהגו בה בחוסר כבוד הראוי, יצאה למרפסת שבביתה ושפכה מר לבה בדמעות שלישי, רבש"ע גלוי וידוע לפניך ארבעים שנה שלחתי את בעלי להבראה, כל צהריים הייתי נושאת כלי האוכל לבית המדרש להביא לו אוכל כדי שלא יצטרך להתבטל מת"ת בבואו הביתה, וגם כשירו יריות ברחובות הלכתי להביא לו אוכל, היש בנמצא עוד מי ששרת את החזו"א כך, ועוד מתנהגים עמי כך?!!!

בכווידאן יסד החזון איש שיעור קבוע בגמרא לבעלי בתים יודעי ספר, ולעתים הוצרך החזון איש למלא את מקום המגיד שיעור, ואז היה גם רבי משה מגיע להטות אוזנו לשיעורו, וגם כאן סברו התושבים שהרב חפץ לעודד אברך זה, על מה שיסד את השיעור.

לימים היה רבי משה מצרף את החזון איש לבית הדין בשאלות חמורות, ואף השתתפו יחד לייסד ישיבה קטנה בהעיירה.

מסופר כשביקר רבי משה אצל רבי חיים עוזר גרודז'נסקי בעל האחיעזר, סיפר לו על הגאון הצעיר שבעיירתו, וגם הראה לו כתבי תורה מחידושו, הגיב לו בהתפעלות, שהנה ההשגחה העליונה מכשירה כבר את גדול הדור הבא.

כעבור שנים רבות, וכבר הלך שמו של החזון איש לפניו בכל העולם, סח יהודי אחד לרבי משה, כי החזון איש מסוגל ללמוד מאה דפים גמרא ליום.

ענה רבי משה זאת איני יודע, אבל יודע אני שלמד דף אחד מאה ימים...

ויודע אני שישב בביתי שלושה חדשים, חמש עשרה שעות ביממה, על המשנה 'שש מעלות' במסכת מקואות, עד שהמשנה כבר היתה שגורה גם בפי ילדיי הקטנים.

רבי משה ראזין היגר לארצות הברית בשנת תרפ"ה ושימש הראש ישיבה הראשון בישיבת תורה ודעת במשך שנה אחת, אחד מתלמידיו הראשונים היה רבי אברהם פאם, שברכות הימים שימש כראש ישיבת תורה ודעת במשך עשרות שנים.

רבי משה חיבר את ספרי נזר הקודש על הש"ס. על ספרו נזר הקודש על מסכת זבחים, אמר רבי חיים שמואלביץ כשלמדתי מסכת זבחים לא ירד מעל שולחני הספר הנ"ל. ופעם סיפרו לו שספרו נזר הקודש על זבחים שבישיבת חברון נקרע מרוב שימוש, שמח על כך ושלח להם ספר חדש.

כשהגיעה רבי משה ראזין (רוזין) לארה"ב, מסר את ספרו נזר הקודש לרבי משה קרליץ אחיו של החזון איש להדפסה ונתן לו הרשאה להעיר את הערותיו על הספר. ההערות היו כנראה חריפות מדי, רבי משה חזר בו מהסכמתו, אלא שהיה כבר מאוחר מדי, כי לוחות הספר כבר היו מסודרים לדפוס, והיה צריך למלא את החלל שנוצר, בעקבות מחיקת הערות של רבי משה. כדי להוציאם מן המבוך, הציע החזון

איש את עזרתו בצורה מקורית, הוא יכתוב לספר הערות חדשות שישיבועו את רצון המחבר ידידו מימים עברו, במקומן של ההערות הקודמות בדפים שסודרו בתוכם, ואכן כתב הוא הערות בסגנון שהתאים ללשון המחבר, ונראו כהוספות עצמו שבאו בפנים הספר בסוגריים מרובעים, רובן פותחות במיהו, ולפעמים צויין בראשי תיבות שו"ר (שוב ראיתי) כששאלו אותו איך זה תואם את האמת? השיב החזון איש באירוניה לא שוב ראיתי, כי אם 'שוב וראה'.

במשך שנים רבות היה החזון איש שולח לרבי משה, כל שנה אתרוג מהודר מארץ ישראל.

ביום שישי ט"ז תשרי יום טוב שני של סוכות לבני חו"ל נפטר רבי משה ראזין בגיל פ"ז כשאלפים מלווים אותו למנוחות, בהספד שנשא עליו רבי אהרן קוטלר, בכה הרבה מאד, ואמר, הקב"ה שתל את הצדיק הזה בדורנו, כדי שהיהודים באמריקה ידעו שגם באמריקה אפשר להתגדל בתורה ולהיות מגאוני הדור, כ-16 ספרים חיבר כשהתגורר בארצות הברית. ת.נ.צ.ב.ה.

ידוע העמל התורה של רבי ברוך בער זצ"ל שהיה ממש בלתי נתפס, כאשר היה שוקע בעומקה של סוגיא לא היה זוכר כלל את צרכי גופו, תוך התעלמות מוחלטת מהצרכים הבסיסיים ביותר, כדוגמת אכילה שתיה או שינה, חרף הפצרותיה הרבות של הרבנית אשר דאגה לשלומו ולבריאותו לא ניאות רבי ברוך בער לאמץ לעצמו סדר יום קבוע.

עד שהחליטה הרבנית לקום ולעשות מעשה, היא גמרה בדעתה ליסע לראדין אל רבן של כל בית ישראל, החפץ חיים, ולבקש ממנו כי יעמיד את רבי ברוך בער על התוצאות החמורות שעלולות להיות להנהגתו זו. ויבהיר לו כי הדברים נוגעים להלכות שמירת הגוף והנפש, אם יורה החפץ חיים זצ"ל לרבי ברוך בער לשמור על בריאותו, ידעה הרבנית, הוא בודאי יציית לדבריו, ויקבל על עצמו להקפיד מעתה ואילך על סדר יום קבוע ובריא.

ואכן רבי ברוך בער אשר ידע אף הוא, כי לא יוכל לסרב להוראה מפורשת של גדול הדור, הפציר ברעייתו שתמנע מהפניה אל החפץ חיים, ולא תאלץ אותו לשנות מהנהגתו, אולם הרבנית נחושה היתה בדעתה ויצאה לדרכה.

כאשר הגיעה הרבנית אל ביתו של החפץ חיים, היה הוא יושב ולומד עם תלמידי הישיבה שומעי לקחו.

כאשר נודע לו מי היא האשה שבאה, מיהר להפסיק מלימודו, קם מלוא קומתו, תוך כדי שהוא מכריז וקורא בקול בפני אשת חבר רעייתו של גאון וצדיק כרבי ברוך בער חייב אני לעמוד...

כמובן בני הישיבה אשר ראו את רבם קם ועומד, מיהרו לעשות כמעשיו, והרבנית מקמניץ שהתרגשה עד מאוד מהכבוד הרב שחלקו לבעלה, ומההערכה הרבה לה הוא זוכה, שכחה את טענותיה כנגד הנהגותיו, והסתפקה בברכה, מפי קודשו של רבינו החפץ חיים וסבה על עקבותיה בחזרה לקמניץ.

באותו מעמד נכח תלמידו של החפץ חיים, רבי שמואל דוד וואלקין זצ"ל, בראותו את כל המעשה התפלא עד מאוד, אולם כמובן לא הרהיב עוז בנפשו לומר מאומה, עד אשר יצאו כל הנוכחים מהבית.

או אז כאשר נותר לבדו במחיצתו של רבו, פנה אליו ושאל רבי, תורה היא וללמוד אני צריך, האמנם יש לחלוק כבוד עד כדי כך לאשת חבר? האמנם צריך גדול הדור לקום בפניה מלוא קומתו? תמה רבי שמואל דוד...!!!

והחפץ חיים השיבו: לאמיתו של דבר ברור, כי עצם היות האישה אשת חבר אין בו כדי לחייב את כל גינוני הכבוד בהם נקטתי, אולם מלבד כבודה של אשת חבר, היה כאן ענין של לחבב את בעלה הגדול בעיניה, בכדי שתעריכנו כערכו הרם ותנהג בו כבוד ויקר.

דע לך, כי במילה אחת של שבח על האיש באוזני אשתו או להיפך, ניתן לסלק, כמה וכמה הקפדות וטרוניות שחוצצות, בין בני הזוג ומונעות את קירוב הדעת ביניהם...

לבטל מצוה חביבה בשיביל תוספת בשלום בית

ידוע דברי הרמב"ם על מעלת מצוות הדלקת נרות חנוכה, כמה מצוה חביבה היא, שבה אנו מפרסמים את הניסים שעשה לנו הקב"ה, וכמה צריך זהירות להדליק בזמן הראוי, כמ"ש הרמב"ם (הלכות חנוכה פרק

ד הלכה יב) מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך אדם להזהר בה, כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו, אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה, שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק.

ובהלכה יג כתב הרמב"ם, שהיא קודמת לקידוש על היין: הרי שאין לו אלא פרוטה אחת ולפניו קידוש היום והדלקת נר חנוכה, מקדים לקנות שמן להדליק נר חנוכה על היין לקידוש היום, הואיל ושניהם מדברי סופרים, מוטב להקדים נר חנוכה שיש בו זכרון הנס.

אבל כשעומד מול מצוות חנוכה, שלום בית, כאן כבר מוטב לבטל את המצוה החביבה הזאת, את מצות פירסום הנס, את המצוה שבאה פעם בשנה, את אותה מצוה שכדי לקיימה מחויב למכור את כסותו כדי שיהיה לו כמה פרוטות כדי לקנות נר אחד להדלקה, ועל מצוה יקרה זו מוטב לוותר בשביל שלום בית!!! כמ"ש הרמב"ם בהלכה יד היה לפניו נר ביתו ונר חנוכה, או נר ביתו וקדוש היום, נר ביתו קודם משום שלום ביתו.

מה הטעם? אומר הרמב"ם "שהרי השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו"... גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם שנאמר "דַּרְכֵיךָ יְדָרְכֵי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם" (משלי ג יז)

פעם מסר אחד הרבנים שיעור בענייני שלום בית, והביא הרב את דברי הרמב"ם שנר שבת קודם לנר חנוכה משום שלום ביתו, ורצה להוכיח מכאן לציבור השומעים, שיראו כמה צריך להיזהר שלא לצער את האשה, עד כדי שבשביל חסרון שלום בית, כדאי לוותר אפילו על נר חנוכה שהיא מצוה חביבה עד למאוד, וצריך בשבילה לחזר על הפתחים מה שלא מצאנו בשאר מצוות.

קם אחד האברכים ואמר: שלדעתו אין ראייה מדברי הרמב"ם, משום שהרמב"ם מדבר באשה כזו, שאם לא יתנו לה להדליק נרות שבת, היא תכעס על בעלה עד כדי חשש גט, בכזה מקרה אמר הרמב"ם נר שבת קודם, אבל לא על כל חסרון קל שבקלים של השלום בבית?!!!

הלכו שניהם לרב אלישיב וצ"ל לשאול אותו באיזה מקרה דיבר הרמב"ם?

ענה להם הרב אלישיב, הרמב"ם מדבר אפילו במקרה שהבעל חוזר הביתה לאחר מסע מפרך של חיזור על הפתחים להשיג כדי קנית נר אחד, וכשבא לביתו אמרה לו רעייתו היום מדליקים נר חנוכה, לא יתכן ונפסיד מצוה גדולה זו, מתקשר הבעל לרב לשאול בעצתו מה לעשות?

אומר לו הרב, שהרמב"ם אומר שנר שבת קודם, ולא כדאי להיות חכם יותר מההלכה, אם ההלכה אומרת שכאשר אין אור בבית זה גורם לחוסר בשלום ובאחדות, אז לא כדאי להתחכם יותר מההלכה.

מדוע באמת אם שניהם רוצים נר חנוכה בכל זאת ההלכה אומרת נר שבת?

התשובה היא, כדי שיהיה יותר אהבה ואחוה בין בני הזוג, כי כל תוספת אהבה ואחוה, חשובה ממצות נר חנוכה, שהיא מצווה חביבה עד למאוד...

רבי שמשון פינקוס זצ"ל אמר רעיון נפלא בשם החזון איש, אנשים חושבים בטעות, כי שלום בית פירושו שלא יהיה ריב, ולא כן הוא, אלא ששלום בית פירושו, שאפילו אם יש שלום, שיתוסף עוד ועוד מן השלום בבית, ורמת השלום ועוצמתו יעלו.

כדרך שאמרו חז"ל: מפרנסים עניי עכו"ם עם עניי ישראל מפני דרכי שלום. (גיטין ס"א.) שאין פירושו רק שלא יהיה ריב, אלא שיהיה יותר שלום בעולם, ואם כן מובן ששלום אינו דבר מוגבל שברגע מסוים ניתן לומר שהושג, אלא דבר שאין לו גבול והוא תמיד יכול לעלות עוד ועוד מדרגות.

ומכיון שהשלום אינו דבר מוגבל, מובן מאליו כי בהתנהגותנו בבית, לא די שלא נרים את קולנו, שלא נאמר ביקורת, שלא נביע חוסר שביעות רצון, אלא גם עשה טוב, שנשמח האחד עם השני, ולקראת השני, שנקבל בהבנה את מה שלא כל כך מובן, שנדאג האחד לרווחת השני לטובתו ולמנוחתו ולכל צרכיו, ונעשה זאת בידיעה כי הדבר הוא נדבך בבניין השלום.

בהזדמנות כלשהי ביקר רבי מאיר שפירא מלובלין בעיירת ראדין, ואף נשאר בה ביום שבת קודש.

החפץ חיים ביקש לזכות ולארח את רבי מאיר שפירא בביתו, לכן הזמינו לסעוד על שולחנו.

בתחילה סירב רבי מאיר בתוקף, אולם לאחר הפצרות רבות מצידו של החפץ חיים ניאות, אולם הקדים תנאי להסכמתו.

הוא התנה כי רעייתו של החפץ חיים, לא תשב בשעת הסעודות אצל השולחן, וזאת מטעמי צניעות.

אלא שכאן חרף רצונו הרב של החפץ חיים לזכות ולארח את רבי מאיר שפירא, שידוע כמה גדלה הערכתו אליו, ולמרות אי הנעימות שכרוכה היתה בדבר, השיב החפץ חיים בשלילה.

בשום פנים ואופן, לא הסכים החפץ חיים לגרום לרעייתו עגמת נפש, לאחר שעמלה וטרחה למענו במשך כל ימות השבוע, ולמנוע ממנה את ההנאה והסיפוק שבישיבה ליד השולחן עם שאר המסובים.

והנה יתכן הדבר ברור ופשוט, כי אילו היה החפץ חיים מתייעץ עם הרבנית בנושא זה, ושואל את פיה, בדבר תנאו של האורח, היא היתה מסכימה בשמחה לקבל על עצמה את התנאי, ובלבד שיזכו לארח על שולחנם אורח חשוב כרבי מאיר שפירא.

אולם החפץ חיים כלל לא הביא את הדבר לידיעתה, מבלי אומר ומבלי דברים, הוא שלל את התנאי מכל וכל, וויתר על הזכות בה כל כך חפץ.

ואם אמורים הדברים במקרה מעין זה, בו לא היה כל חשש להפרת שלום הבית כפשוטו, אלא רק לעגמת נפש כלשהי שעלולה היתה להגרם לרבנית, ומחמתה ויתר על כך. קל וחומר בן בנו של קל וחומר, כשיש צער ועגמת נפש, כשהאשה

מתנגדת לארח את פלוני, שבכגון זה אמרין, כשם שקבלת שכר על הדרישה כך תקבל שכר על הפרישה...

רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א סיפר את הסיפור הבא, אותו שמע מתלמיד חכם חשוב, אשר בדידו הוה עובדא ומעשה שהיה כך היה.

בערב יום הכיפורים הראשון שלאחר נישואיו של אותו תלמיד חכם, התעורר ויכוח בין בני הזוג, האשה ביקשה לקיים את מנהג הכפרות על עופות חיים כפי שנהגו בבית הוריה, ואילו הבעל אשר חס על הזמן היקר שיאבד בשל כך, דחה אותה בטענה, כי מאז ומעולם נהג לערוך כפרות בכסף, ואין הוא רואה כל טעם לשנות ממנהגו, ולהרבות ביטול תורה דוקא בימים נכבדים אלו שבין כסה לעשור.

משלא הצליחו בני הזוג להגיע לידי הסכמה ביניהם, החליטו להיכנס אל הרב שך, כאשר הם מקבלים על עצמם לנהוג כפי דעתו.

אותו תלמיד חכם אשר ידע עד היכן מגעת הערכתו של הרב שך לכל רגע של לימוד תורה, ולכל מילה של תורה, היה משוכנע כי בלא ספק יטה הרב לצידו, ויעמיד את רעייתו על טעותה.

בודאי לא יורה לי הרב שך לבטל תורה לשם קיום מנהג עליו לא הקפדתי מעולם, וכל זאת רק משום שזוגתי ראתה כן בבית הוריה אמר הוא לעצמו.

אלא שהרב שך דוקא חשב אחרת, הוא בודאי עמד על חשיבותו של כל רגע, הוא הלא ידע כמה אושר וכמה התעלות יכולה להכיל אותה יחידת זמן אשר בשם 'דקה' תכונה, אולם אף על פי כן הוא סבר כי שלום בית עדיף, הוא ידע כי מבלי לוותר ולהתפשר פה ושם, לא ניתן לשמור על שלמות הבית, והוא הבין כי ישנם מקרים בהם יש לשלם, אפילו מחיר כבד של 'ביטול תורה' למען העמדת הבית על מכונו בצורה נכונה ובריאה.

מסיבה זו, לא התלבט הרב שך לפני שהשיב לאותו תלמיד חכם, לוותר... לוותר... זהו היסוד לבניית הבית, וראוי לאחוז במידת הויתור גם כאשר היא באה על חשבון דברים אחרים חשובים ככל שיהיו...

איתא במשנה פסחים (פרק ג משנה ז) הַהוֹלֵךְ לְשַׁחַט אֶת פֶּסַחוֹ, וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ, וְלֵאכֹל סְעֻדַת אֲרוּסִין בְּבֵית חָמִיו, וְנִזְכַּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אִם יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְבַעַר וּלְחַזֵּר לְמִצּוֹתָיו, יִחַזֵּר וַיִּבְעַר. וְאִם לֹא, מִבְּטָלוֹ בְּלָבוֹ.

ואמרו על כך בירושלמי (פסחים פרק ג הלכה ז) א"ר יוסה בי ר' בון, בוא וראה מה גדול הוא השלום, שהוקש לשני דברים שחייבין עליהן כרת, מילת בנו, ושחיטת פסחו.

כלומר, התנא במשנה מחשיב את מילת בנו ושחיטת פסחו שהם בחיוב כרת, עם סעודת אירוסין בבית חמיו שאינה אלא מצוה דרבנן בעלמא. והטעם שמחשיב אותם כאחד הוא? משום חשיבות השלום.

וכתב על כך המאירי: (פסחים מט.) לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו, שהיה מנהגם בשעה שהחתן הולך לקדש את הארוסה, עושין לו סעודה בבית חמיו, ואח"כ לזמן אחר, חוזר לו שם עם סבלונות (מתנות) ועושין לו סעודה אחרת.

ופירשו בגמרא, שאף הסעודה השניה בכלל אלו השנויות במשנתנו, שכל שהוא נעשה לחיבת אירוסין, מצוה היא, והוא שאמרו בתלמוד המערב (הירושלמי) בא וראה כמה גדול כח השלום, שהוקש לשני דברים שיש בהם כרת, פסח ומילה.

והנה מדברי המאירי רואים, שגם כשהולך לבית חמיו בפעם השניה שזה כבר לא מסיבת נשואין ולא במסיבת אירוסין, אלא רק סעודה שתרבה חיבה ואחדות בין בני הזוג "לעתיד", כי עכשיו עדיין הם לא נישאו, התיירו בשביל זה לוותר על בדיקת חמץ, אפילו שודאי יש לו חמץ בביתו, מכל מקום יוותר על בדיקת חמץ, ויסתפק בביטול.

ומה הטעם שפטרו אותו מבדיקת חמץ? היות והוא עסוק במצווה גדולה מאוד של הוספת שלום בית "בעתיד", פטרו אותו חכמים ממצוות בדיקת חמץ, ושיסתפק בביטול החמץ ודיו.

וכך פסק השו"ע (סימן תמ"ד סעיף ז' ועיין שם במ"ב ס"ק כ"ד) שהוא הדין לסעודה שעושים שהכלה מקבלת מתנות, והוא הדין לסעודה שעושים בשעת כתיבת התנאים.

למדנו מכאן שכל תוספת בשלום בית מצוה גדולה עד מאוד, שכדאי בשבילה לוותר על בדיקת חמץ, אפילו שיש ודאי חמץ בבית ולהסתפק בביטול בלב שמועיל מהתורה.

נורא למתבונן, מוטב לוותר על בדיקת חמץ, ולהסתפק בביטול החמץ בשביל שלום בית. מה נאמר ומה נדבר על שאר החומרות של פסח!!!

במסיבה של גדולי התורה באמריקה, ישבו בצוותא כמה מגדולי הדור, וביניהם רבי יעקב קמינצקי ורבי יעקב רודרמאן זצ"ל.

היה זה לפני מוצאי שבת ורבי יעקב קמינצקי נשא דברים לפני המסובים, והנה בדיוק ברגע שנראו שלשה כוכבים, יצא רבי יעקב רודרמאן לכמה דקות, ובתום הדרשה התנצל לפני רבי יעקב קמינצקי על שנאלץ לעזוב את החדר באמצע דבריו, ונימק את הדבר בכך, שרצה להתקשר לרעייתו כדי שלא תדאג מהשעה המאוחרת.

והוסיף רבי יעקב רודרמאן, אספר לכם ממי למדתי על החיוב הגדול המוטל על כל בעל בישראל, לכבד את רעייתו.

את המעשה שמעתי מהסבא קדישא החפץ חיים זצ"ל שסיפר על אחד מגאוני דורו, שהחפץ חיים עצמו שימש אותו בתקופה מסויימת, הלא הוא רבי נחום מהורודנא זצ"ל ומעשה שהיה כך היה:

באחד מימי החנוכה ישב רבי נחום מהורודנא ליד המנורה שלו, והתעכב בהדלקת הנרות.

בכל הבתים הסמוכים כבר ריצדו אורות החנוכה, ואילו רבי נחום יושב וממתין, על מה ולמה ממתין רבי נחום מהורודנא? איש מבני הבית לא ידע, והפליאה בקרב תלמידיו הלכה וגברה...

וכך חלפה שעה, ועוד שעה, ושלוש שעות עברו, ועדיין רבי נחומק'ע לא מדליק את הנרות.

כשנכנסה רעייתו של רבי נחום מהורודנא הביתה, קם הרב והדליק את הנרות.

התלמידים התפלאו על כך, שהרי לפי דעת הרמב"ם לא יוצאים ידי חובה בהדלקת נרות חנוכה לאחר שקיעת החמה, ומדוע היה נזקק רבי נחום להמתין לרעייתו, למרות שאין כל חיוב שהאשה תהיה נוכחת בהדלקה?

וכך הסביר להם הרב, בגמרא הקדושה נאמר, שנר חנוכה ונר שבת, נר שבת עדיף משום שלום הבית, במקרה שלי אמר רבי נחום מהורודנא, אילו לא הייתי ממתין לרעייתי היה הדבר פוגע מעט בשלום הבית שלי, ולכן אם חז"ל העדיפו את הדלקת נר שבת על נר חנוכה משום שלום בית, הרי שמותר לי לסמוך על אותן דעות המתירות להדליק את הנרות גם לאחר השקיעה, משום שלום בית.

מסופר על רבי יצחק זאב סולווייציק זצ"ל הרב מבריסק כשהגיע לארץ, הוא חיפש בעל תפילה ראוי לימים נוראים כמו שכתוב בהלכה, והרי הוא לא מכיר אף אחד, הוא שאל אנשים שגרים באיזור, אם הם מכירים מישהו ראוי.

אמרו לו שיש אחד בשם ר' לכל בכתי אונגרין, שהוא בעל תפילה ראוי, ביקש הרב מבריסק שיביאו אותו אליו. כי הוא מעוניין לראות אותו.

לאחר שראה אותו הסכים הרב מבריסק שהלה יהיה הבעל תפלה בימים הנוראים.

ובבריסק יש מושג של 'אכטעל' דהיינו מחלקים את היום לשמונה חלקים, ומהשקיעה, רק אחרי שעבר זמן של שמינית היום, אז מתפללים מעריב.

ולמשל, אם היום הוא שתיים עשרה שעות, אז רק שעה וחצי אחרי השקיעה, מתפללים מעריב.

והנה בלילה הראשון של ראש השנה מגיע ר' לבל הנ"ל לבית של הרב מבריסק כדי להתפלל מעריב, ואומרים לו להמתין עוד ועוד, ובמקום להתפלל עשרים דקות אחרי השקיעה כמו כל אנשי ירושלים, הוא המתין שעה וחצי, ורק אז נתן לו הרב מבריסק אישור להתפלל.

והנה ר' לבל מגיע לבית אחרי התפילה, והוא קבל מאשתו על הראש, דו ביסט משוגע? אתה משוגע? אתה לא נורמלי? איזו שעה מאוחרת?

למחרת בבוקר הוא בא לפני הרב מבריסק, ואמר לו שיש בעיה של שלום בית, ואי אפשר לחכות שעה וחצי, ולכן צריך להתפלל כמו כולם עשרים דקות אחר השקיעה.

והנה אם זה היה רב אחר, היה אומר לו עם כל הכבוד, נביא שליח ציבור אחר.

אבל הרב מבריסק לא נהג כך, הוא שמע ואמר 'בסדר' ובלילה השני התפללו מעריב כמו כל ירושלים עשרים דקות אחרי השקיעה, שהרי יש כאן עניין של שלום בית, וכי שלום בית זה משחק?

הרב מבריסק עם כל החומרות ודקדוקי ההלכה, ידע ששלום בית זה לא משחק.

והנה כשהגיע יום כפור, ור' לבל הבעל תפלה מגיע עם 'הקיטל' אל ביתו של הרב מבריסק, פנה אליו הרב מבריסק ואמר לו האם היום אפשר להתפלל ערבית שעה וחצי לאחר השקיעה (אכעטל) או לא?

ורי לבל נענע לו בראשו, שכיון שהיום הוא יום צום, ואין סעודה שבני הבית מחכים, אפשר להתפלל 'אכטעל' ואכן כך היה, ביום כפור התפללו שעה וחצי לאחר השקיעה.

רואים, שפעמים אדם חושב, שאם יש לו הנהגה או חומרה שנוהג, אז יקוב הדין את ההר. ומי לנו גדול מהרב מבריסק בדקדוק ההלכה, אבל אם הקב"ה אומר שבשביל שלום בית ימחה שמי, והעיקר שיהיה שלום בית, אז גם הרב מבריסק ידע שאפשר לבטל על 'אכטעל' בשביל שלום בית.

היה אברך אחד שהדפיס ספר בענין גילוי משקין, שלא להשאיר משקין ללא כיסוי מחמת סכנה שמא הטיל שם נחש או בעל חי אחר את ארסו.

וכידוע שהגר"א הקפיד על גילוי גם בזמננו שלא מצוי נחשים, וכך החזיקו בזה גם החזון איש ובעל הקהלות יעקב.

אאותו אברך קיבל על כך הסכמה מהרב אלישיב ומרבי חיים קנייבסקי זצ"ל ורצה לקבל הסכמה גם מהרב שטיינמן זצ"ל אבל הרב שטיינמן לא הסכים.

אף שאותו מחבר אמר, שאינו רוצה הסכמה שחייבים להחמיר בגילוי, רק שיש מקום לחומרא זו, כמו שיש כל מיני חומרות אחרים, והעולם בכלל לא יודע שיש כזו חומרא, והרי גם הרב שטיינמן בעצמו נזהר כל השנים בחומרא זו של גילוי משקין, בכל זאת לא הסכים הרב שטיינמן לכתוב הסכמה.

אותו אברך ביקש מהנכד של הרב שטיינמן שינסה להוציא מהרב הסכמה.

שאל הנכד את הרב, מה עם ההסכמה של אותו אברך על גילוי משקין?

אמר לו הרב שטיינמן, כבר אמרתי שלא אכתוב הסכמה על זה.

שאל אותו הרי הרב אלישיב ורבי חיים קנייבסקי כתבו הסכמה? שוב אמר הרב אני לא אכתוב, ושאל מדוע?

אמר לו אתה רוצה לשמוע בוא אתי.

הרב שטיינמן נכנס לחדר, התיישב על הכסא ואמר כך: בא נראה מה קורה למי שמחמיר על גילוי.

האמא צריכה לחמם חלב לתינוק, שופכת לסיר ומדליקה את האש, בינתיים עד שמתחמם החלב, היא עומדת לשמור מגילוי, מחכה רגע, ועוד רגע, ופתאום יצאה החוצה לרגע אחד, היא היתה צריכה משהו אחד, עכשיו היא צריכה לשפוך ולהביא חלב חדש ולהתחיל מהתחלה.

ואמר אותו נכד לרב שטיינמן, הרי אפשר לכסות את הסייר?

ענה לו הרב בתקיפות, חומרות תעשה אתה, אבל מה יקרה, אתה תלך ללמוד, ואת החומרה תשאיר לאשתך.

על דבר כזה בשום אופן אני לא אכתוב הסכמה...

ערב שבת הוא זמן מועד לפורענות

אחת משבע מצוות שתיקנו חז"ל היא הדלקת נר שבת, והיא חובה כמבואר בגמרא (שבת כג:)

ומה טעם התקנה? כדי שיהיה שלום בית כמבואר בגמרא (שבת כה:): על הפסוק במגילת איכה: "וַתִּזְנַח מִשְׁלוֹם נַפְשֵׁי נְשֵׁי תִי טוֹבָה". (איכה ג יז) שואלת הגמרא מאי "וַתִּזְנַח מִשְׁלוֹם נַפְשֵׁי?", על איזו העדר טובה מקונן הנביא?

אמר רבי אבהו: זו הדלקת נר בשבת, אומר רש"י: הדלקת נר בשבת – שלא היה לו ממה להדליק, ובמקום שאין נר אין שלום, שהולך ונכשל והולך באפילה.

בספר שיחות מוסר להרב אביגדור נבנצאל מקשה, מדוע קישרו את הנר דווקא למושג שלום בית, שקשור לאופן בו מתייחסים בני זוג זה לזה, רש"י היה צריך לומר במקום שאין נר, עלולים ליפול ולהיפצע?

אלא שעיקר הבעיה אינה שעלולים ליפול ולהיפצע, כי מכך אפשר עוד להתרפא, אבל עלול לקרות דבר חמור יותר, שממנו לא קל להרפא, כשבן הזוג ילך בחושך ויתקל בכסא, הוא עלול לחשוב שהשני שם בכוונה את הכסא באותו מקום.

כמה פעמים אמרתי לא לשים את זה כאן!!! וכו' וכו' המריבה שתפרוץ בעקבות הנפילה היא הבעיה החמורה.

כותב הרב נבנצאל אם נבחן זוגות שבאים להתגרש בבית הדין הרבני ודאי שיש לכל אחד טענות על הצד שכנגדו, ואם אין לו הוא שוכר עורך דין שימציא לו אותן, אך אם נרד לשורש הדברים, הרי שתיק גירושין נפתח כך נדמה לי, באותו יום בו אמר הבעל לאשתו "חסר מלח במרק"...

הוא יכול היה לקחת בעצמו מעט מלח ולהוסיף ובכך לסיים את הפרשה. אבל הנרגנות דוחפת אותו לנפח את העניין.

נאמר במדרש (שכל טוב שמות פרשת בשלח פרק טז) מתני' שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה, עשרתם ערבתם הדליקו את הנר.

מניין? אמר רבי יהושע בן לוי דאמר קרא, "וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אָהְלֶךָ וּפְקַדְתָּ נֶרְךָ וְלֹא תִחָטָא" (איוב ה כד), ואי לא עשורו, כיון דלא שרי למיכל, (כיון שאסור לו לאכול כי לא עישרו) ליכא שלום בביתו, ואי לא עריבו, כיון דלא שרי ליה לטלטולי, ליכא שלום בביתו. ואי לא אדליק את הנר, ליכא שלום בביתו, דכתיב "גַּם כָּל יָמָיו בַּחֲשֵׁךְ יֵאָכֵל וְכַעַס הָרִבָּה וְחֲלָיו וְקֶצֶף" (קהלת ה טז), ואומר "וַתִּזְנַח מִשְׁלוֹם נַפְשִׁי וְנִשְׁתִּי טוֹבָה" (איכה ג יז), ואמר ר' אבהו זו הדלקת הנר בשבת, ואפילו הכי מיבעיא ליה לממרינהו בניחותא, כי היכא דליקבלו מיניה.

כתב החיד"א בספרו מורה באצבע (סימן ד' אות ק"מ) בהעלות המנחה בערב שבת קודש, הנה הוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו ובין

המשרתים והרבה טורחת הסיטרא אחרא בזה לחרחר ריב. והאיש הירא יכוף יצרו ולא יעורר שום מחלוקת והקפדה ואדרבא יבקש שלום.

וכתב על כך רבי חיים פלאג"י בספרו כף החיים (סימן כז אות לה) והביא את החיד"א הנ"ל וכתב: ואנכי עבד מוסיף על דבריו, דאני הגבר ראתה עיני, דבכל בית שהיתה מחלוקת בערב שבת לעת ערב, או בליל שבת, היה בדוק ומנוסה כי רעה נגד פניהם, ולא יצאו נקיים באותו שבוע באיזה מקרה רע, דוק ותשכח.

ומרגלא בפומי (ורגיל בפיי) לומר לבני ביתי בכל דבר, מאמרם זכרונם לברכה דצריך למימרנהו בניחותא. עיין שם.

וכתב החיד"א בציפורן שמיר (סימן יא אות קפה) שעל ידי מריבה וקטטה בתוך ביתו, זה עני קרא לסיטרא אחרא לשבת בית, ופוגם בשכינה כביכול.

כתב רבי חיים פלאג"י זצ"ל בספרו כף החיים (שם) פעם אחת בשנת תקע"ה שהייתי דר עם שכנים אחרים, שמעתי דהשכן היה עושה קטטה עם אשתו אחר הקידוש על דבר מאכל, ותיכף קמתי מעל שולחני והלכתי וישבתי על שולחני, וכשראו אותי נבהלו נחפזו, ועשו שלום ביניהם.

ובכל פעם שהיה רואה אותי, היה מחזיק לי טובה, ואומר אלי, אותו הלילה היה לי לאות ולזכרון שלא עשיתי עוד קטטה עם אשתי, אף שעברו ימים ושנים, וזה כתבתיהו בספר, כדי שממני יראו וכן יעשו כל אחד עם שכנו הקרוב אל ביתו, והיתה הרווחה, דאם הוא משים שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, לא יתכן שהוא יעשה קטטה ומחלוקת, ומרבים שלום בעולם.

כתב הבן איש חי בספרו בניהו (שבת קי"ט). שראשי תיבות "באֵו וְנִצָּא לְקִרְאָת שַׁבָּת מְלֻכָּתָא" זה בשלום לרמוז שבאותה שעה צריך להזהר ולהתחזק בשלום בין איש לאשתו, ובין אדם לחבירו.

וכתב בספר בן איש חי (שנה שניה פרשת וירא הלכה א) בפירוש האחרון למה אומרים בקבלת שבת 'בואי כלה' ג' פעמים ש'באי' עולה בגימ' אהבה' כי אות יו"ד נחלקת לשני ההי"ן, ואז 'באי' אותיות

'אהבה' ואומרים שלוש פעמים 'באי' רמז, כי לעת עתה צריך להתקשר במידת האהבה, במחשבה, בדבור, ובמעשה. ולהתרחק מן השנאה והמחלוקת.

סיפר יהודי אחד שהיה חסיד דבוק ומקושר מאוד להרה"ק בעל דברי יואל מסאטמאר זצ"ל.

פעם אחת הגיע לביתו בערב שבת קודש אחה"צ, אמנם זה לא היה זמן קבלת קהל והיה קשה להיכנס אליו בשעה כזו, אבל בהיותו ראש הקהל דקהילת סאטמאר היה צריך לברר על סדרי השבת ולכן הניחוהו להיכנס לביתו.

משנכנס פנימה, ראה שהרבנית ע"ה מכינה את הנרות שבת קודש בסלון ביתם, והרבי הק' ניגש ושאלה לאמר מדוע זה מכינה את הנרות כאן בבית?

כי מנהגם היה, שאם הרבי עורך הטיש בבית המדרש מדליקה הרבנית הנרות שם, כי לכתחילה יש להדליק במקום שיאכלו הסעודה.

ענתה לו הרבנית אינני מסכימה שתערוך טיש היום, אין זה לפי כוחותיך, היום תסעד סעודת שבת בבית.

והרבי עונה לעומתה זהו בלתי אפשרי, כבר הודעתי שאערוך הטיש, ובאו הרבה אורחים לשבת קודש, וביניהם כמה נגידיים ואני מוכרח ועומד בדבר זה.

ונעשה ביניהם דין ודברים למשך כמה דקות בענין זה, עד שלבסוף כמובן הרבנית ניצחה כדרכן של נשים תמיד, והסכים הרבי הק' שלא לערוך שולחנו.

הראש הקהל דגן שעמד מן הצד והמתין לקבל התשובה, ולראות כיצד יפול דבר, חלשה דעתו מאוד, הוא היה משוכנע תמיד, שהאדם החזק ביותר בעולם הוא הרבי מסאטמאר, שכל העולם רעדו ממנו, והנה הוא רואה שהרבנית יותר חזקה מן הרבי עצמו.

ובעומדו כך תוהה בדבר זה, הרגיש הרבי הק' ותפס מחשבתו, ופנה אליו עם חיוכו הידוע נסוך על פני קדשו, ואמר לו: בשלום בית, המנצח הוא זה שמוותר!!!

מי יכול לעמוד נגד השיטין?

בתלמוד ירושלמי (כתובות פרק ט הלכה ד) איתא: המושיב את אשתו (חנונית) למכור סחורה בחנותו, או שמינה אותה (אפטרופיא) מפקחת על נכסיו להתעסק בממונו, הרי זה משביעה. יכול הבעל להשביע אותה, שנשאה ונתנה באמונה, ולא לקחה לעצמה כלום, כל זמן שירצה, ויכול לגלגל עליה שבועה שלא הרויחה כלום במלאכתה.

רבי אליעזר אומר, יכול להשביעה אפילו לכתחילה בלי גלגול, אפלו על פילפה ועל עיסתה היינו שלא לקחה מהצמר שהיא עושה ומן העיסה שאופה. וחכמים חולקים עליו, שאם לא הושיבה חנונית אינו יכול להשביעה רק ע"י גלגול, כי הוא מראה שאינו מאמין לה, ואין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת:

שואלת הגמרא טוב ונכון אומר רבי ליעזר, מה טעמון דרבנין מה טעמם שאינו יכול להשביע על פלכתה ועיסתה? ועונה אם אומר את בן אין שלום בתוך ביתו לעולם שאומרת לו איני יכולה לסבול את הקפדנות שלך.

דנה הגמרא אם האישה שברה את הפלים מה את עבד לה מה דינה? האם פשומרת חנם ואינה חייבת אלא בפשיעה, או פשומרת שכר ואינה פטורה אלא באונס? אומרת הגמרא מסתברא שדינה פשומרת שכר.

דוחה הגמרא סברא זו, אמרו בישיבה אפילו פשומרת חנם אינה, ופטורה לעולם! והטעם הוא, אם תאמר שדינה כשומר חנים ותחייב אותה אם שברה כלים, אין שלום בתוך ביתו לעולם:

וכך כתב הרמב"ם (הלכות אישות פרק כא הלכה ט) האשה ששברה כלים בעת שעושה מלאכותיה בתוך ביתה פטורה, ואין זה מן הדין אלא תקנה, שאם אין אתה אומר כן, אין שלום בתוך הבית לעולם, אלא נמצאת נזהרת ונמנעת מרוב המלאכות ונמצאת קטטה ביניהם.

רבינו יוסף חיים בבן איש חי (וירא שנה שניה סעיף א) כתב עצה נפלאה ודברי חיזוק לשלום בית, אם האשה שברה כלים תוך כדי מלאכתה. וזו לשונו: דע כי הנה כל אדם העושה קטטה ומריבה עם אשתו או בניו או משרתיו, ודאי נראה לו שהדין עמו וראוי לריב על המכשלה שיצאה מתחת ידם בענייני הבית, אך באמת מי שיש לו מוח בקודקדו בין יבין, שאם יצא איזה מכשול מתחת ידם, אינו נעשה מאתם, ואין זה מעשה ידיהם אלא הוא מעשה שטן כדי לחרחר ריב ומדון בעת ההיא, ואם השטן עומד כנגד האשה או המשרת ומכשילים בענייני הבית, לעשות דבר שאינו מתוקן לבעל הבית, מה כוחם לדחות מעשה שטן?! וכי יש אדם שיוכל להלחם עם השטן ולנצחו? מי זה יאמר יכלתי ונצחתי...

על כן כל איש מבין, כשיראה איזה מכשול וחסרון בעניינים של הבית, לא ישים אשמה על אשתו ומשרתיו לריב אתם, אלא יתן אל לבו התנצלות הזאת שכתבנו, כי אמת היא, ואז ישתוק ולא יריב איתם ולא יתקעס וטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא.

והאיש המשכיל יפקח עיניו ויראה בההיא עובדא דאיתא בנדרים (ס"ו:), על אדם אחד שעלה מבבל לארץ ישראל ונשא שם אשה.

ואותה אשה לא היתה מבינה את רמזו הלשון, אלא היתה עושה כל דבר כפי פשטות לשונו.

אמר לה בעלה: תבשלי לי "תרי טלפחי", (שני עדשים) דהיינו תבשיל מועט של עדשים.

והיא הבינה את כוונתו בפשטות ובישלה לו שני עדשים. בעלה התרגז עליה.

למחרת אמר לה: תבשילי לי מידה שלימה של עדשים וכוונתו שתבשל לו לצורך סעודה אחת.

והיא בתמימותה בישלה לו כמות גדולה מאוד שמספיקה לכמה סעודות.

אמר לה: לכי והביאי לי תרי בוציני, (שני אבטיחים).

הלכה האשה והביאה לו שני נרות. בזמנם הנרות היו כלי חרס שנותנים בו שמן ופתילה, שבלשון תרגום נקראות גם הן בוציני.

אמר לה בכעס: לכי תשברי את הנרות הללו על "רישא דבבא" על ראש הפתח, דהיינו, הדלת שבשער הבית.

והיא הבינה שיש לה לשבור אותם על ראשו של בבא בן בוטא שהיה גדול הדור.

מספרת הגמרא שבבא בן בוטא היה יושב על פתח בית הדין, ודן את הדין.

הלכה האשה ושברה את נרות החרס על ראשו של בבא בן בוטא.

אמר לה: מדוע עשית לי כך? אמרה לו: כך ציווני בעלי!

אמר לה בבא בן בוטא: כיון שאת עשית רצון בעליך – המקום יוציא ממך שני בנים כנגד שני הנרות ששברת עלי משום שכך ציווך בעלך, שיהיו כמוני, כבבא בן בוטא.

אומר הבן איש חי ולא כתבו חכמי התלמוד מעשה זו, אלא להודיענו כמה צריך האדם להיות סבלן, בפרט בדברים שנכשלים בהם בני ביתו לפי תומם, אף על פי שהם קשים שאין טבע החומרי סובלן, כי לפי מזג וחומר האדם היה ראוי שאותו האיש יכנה ויקללנה ויגרשנה על הפתיות שהיתה בה, ועם כל זאת סבל, ושמר לפיו מחסום והשיב ידו מעשות רע. ע"כ.

מדוע בבא בן בוטא ברך אותה? משום שבחכמתה הגדולה הבינה אותה אישה, שעדיף לבצע את דרישותיו המוזרות של בעלה ולציית לו, כדי לא להרוס את שלום הבית.

המשגיח הרוחני בישיבת בית שרגא שבמאנסי רבי מרדכי מנחם שוואב זצ"ל היה אומר: כי למען שלום בית יש דברים שמותר לקנות אותם לבית, אף שאפשר להסתדר בלעדיהם כאשר אין עצה אחרת מותר לעשות זאת מפני דרכי שלום, אם רואה שבלי זה יגרם עגמת נפש לאשתו, והקפדתה תפגע בשלום ביתו.

והיה רגיל לומר בשם החפץ חיים כי ראוי לייחד כסף מיוחד בבנק בשביל קופת שלום בית...

(רבי מרדכי מנחם שוואב זצ"ל למד בצעירותו בישיבת מיר ולמד באותו הזמן בתורת תלמיד עם רבי יונה קרפילוב הי"ד שנתפרסם בעולם התורה בשם רבי יונה מינסקר מחבר ספר יונת אלם.

בשנת תרצ"א נסע רבי מרדכי מנחם ממיר לראדין לראות את החפץ חיים ולבקש ממנו את ברכתו, בשנים הבאות היה רגיל רבי מרדכי מנחם להרים את ידו ולומר, יד זו אחזה בידו של החפץ חיים שראה עמודא דנורא, (להלן הסיפור) בפגישה זו נדלקה בלבו שלהבת אש של התעוררות בשמירת הלשון שבערה בו כל ימיו.

והיה רגיל רבי מרדכי מנחם שוואב זצ"ל לתאר את ביתו של החפץ חיים. היו שני חדרים זה בתוך זה, והחפץ חיים ישב על גבי ספסל בתוך החדר השני, והמבקרים היו פותחין את הדלת ומברכין ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שחלק מחכמתו ליראיו.

פעם שח לאחד ממקורביו שמאז אותה פגישה ועד עתה אף פעם לא דיבר ולא שמע ולא קיבל לשון הרע, רבי מרדכי מנחם היה בקי בספריו הקדושים של החפץ חיים, ולא רק באלה המפורסמים כגון משנה ברורה חפץ חיים ושמירת הלשון, אלא גם שאר ספריו היו שגורים בפיו תמיד בכל עת.

החפץ חיים היה רגיל לומר כל יום שיעור לפני בחורים צעירים, בערב שבת סיים את השיעור בחצות היום, וחצי שעה האחרונה סיפר לתלמידיו סיפורי צדיקים, פעם אחת אמר להם החפץ חיים אני הטעיתי את רבי ושח להם מעשה נורא מרבו המובהק רבי נחום מהורדנא, הנקרא 'רבי נחומקא דער שמש' משום שהיה שמש בבית הכנסת, הוא היה באמת צדיק נסתר שדרכו היה לעסוק בחסד ששה שעות בכל יום, ושאר שעות היום עמל בתורה.

כל לילה אחר שעזבו הקהל את בית המדרש, סגר אחריו רבי נחום את הדלת ועסק בדברים נסתרים, ורצה החפץ חיים לדעת מה הוא עושה כשהוא לבדו בבית המדרש, אך ידע שקודם שרבי נחום סוגר את הדלת היה בודק בכל פינה ותחת כל הספסלים להיות בטוח שאף אחד לא נשאר שם, ובכך החליט החפץ חיים להטמין את עצמו בארון ומשם לראות מעשה רבו.

וכן עשה, וראה איך רבי נחום הוציא ספר ישן מתחת הבימה ממקום הגניזה, ועלה על הבימה והתחיל ללמוד, פתאום נעשה אש סביב לרבי נחום, והוא יושב באמצע האש ולומד, כח הקדושה היתה גדולה כל כך שחשב חפץ חיים שהוא מתעלף, רץ אל הדלת ומצאו נעול, בקושי גדול חיכה החפץ חיים לאור הבוקר, לזמן שרבי נחום יפתח את הדלת.

רבי מרדכי מנחם היה רגיל לספר בשם הברכת שמואל, שאם יכנס היום בתוך הבית אחד מן הראשונים, בודאי ישרף הבית מגודל הקדושה, ומעשה אירע בביתו של רבי יצחק בלאזר, שפעם אחת התחילה אשתו לצעוק שיש שריפה בבית, והוא השתיק אותה ואמר לה אל תדאגי רבי ישראל סלנטר נכנס.

רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' סיפר שבצעירותו ראה את אליהו הנביא בביתו של החפץ חיים. וכך היה המעשה הרב מפוניבז' היה מחכה להיכנס לתוך החדר של החפץ חיים, ופתאום נכנס איש זקן וביקש ממנו להטיב עמו ולהקדים כניסתו, מפני שצריך לדבר עם החפץ חיים בענין דחוף מאוד.

נכנס האיש, ונשאר שם לזמן רב, אחר סיום שיחתם, ליוה אותו החפץ חיים לתוך השוק, מהלך רב, ובאמת היתה זאת לתמיה גדולה שלא נהג כן עם שום אדם, שבדרך כלל לא ליוה החפץ חיים את המבקר רק עד הדלת.

כאשר חזר החפץ חיים, שאלו הרב כהנמן מי הוא זה שזכה לכיבוד גדול כזה?

והתפלא החפץ חיים, וכי ראית אותו?! ואמר החפץ חיים אם זכית לראותו אגלה לך, זה היה אליהו הנביא.

אחר כך הלכו האנשים לתוך העיר וחקרו אצל בני העיר אם ראו את החפץ חיים ברחוב, ואמרו כן. שאלו אותם אם ראו אותו עם איש אחר? ואמרו, לא, הוא היה הולך לבדו. ומכאן התפרסם שהחפץ חיים היה לו גילוי אליהו.

והנה אחר פטירתו של רבי מנחם מרדכי שוואב זצ"ל י"ח אדר תשנ"ד הלך רבי נתן וואכטפויגל לנחם את אחיו רבי שמעון שוואב, באותו זמן סיפר רבי שמעון, שאחיו אמר לו בדרך סוד, שהוא עצמו זכה להיות עד ראיה באותו מעשה של גילוי אליהו, וביקש ממנו לא לגלות דבר זה עד אחר פטירתו.

להתכופף ולשמוע

אומרת הגמרא (בבא מציעא נ"ט). אמר רב: כל ההולך בעצת אשתו, נופל בגיהנום. שנאמר: "רַק לֹא הָיָה כְּאַחָאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לְעִשׂוֹת הָרַע בְּעֵינָיו יי' אֲשֶׁר הִסְתָּה אִתּוֹ אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ" (מלכים א' כ"א כ"ה)

אמר רב פפא לאביי: כיצד אמר רב כן? והרי דרך העולם לומר: "איתתך גוצא, גחין ותלחוש לה" פירוש אם אשתך נמוכה, תתכופף אליה כדי לדבר עמה ולשמוע את דבריה.

מתרצת הגמרא: לא קשיא. הא דאמר רב נופל בגיהנום מדובר בשומע לעצת אשתו במילי דעלמא. והא דאמרי אנשי האזן לעצת אשתך, מדובר במילי דביתא, הנוגעים להנהגת הבית.

תירוצ שני שמה שאמר רב נופל בגיהנום, מדובר בשומע לעצות אשתו במילי דשמיא. ומה שאמרו שצריך להאזין לעצת האשה, מדובר במילי דעלמא.

כתב בספר שדה צופים הנה נחלקו הראשונים כיצד מניחים את המזוזה? דעת רש"י (מנחות לג. ד"ה עשאה) שצריך להניחה זקופה לאורכה. ודעת ר"ת בתוס' (שם ד"ה הא) להניח לרחבה.

והרמ"א (יו"ד סי' רפט ס"ו) פסק להניחה בשפוע באלכסון, ויכוין שיהא ראש המזוזה דהיינו שמע לצד פנים, ושיטה אחרונה לצד חוץ.

ויש רמז נאה על מה שהכריע הרמ"א ז"ל שמניח המזוזה באלכסון, שלכאורה היכן מצינו בתורה, ענין פשרה בדיני התורה, דממה נפשך כמו מי ההלכה? ולא מצינו פשרות אלא בדיני ממונות בלבד, ולא בשאר חלקי התורה, ומדוע איפוא במצות מזוזה הכריע הרמ"א בדרך פשרה, ועוד דבאלכסון הוא לא כזה ולא כזה, דלמ"ד דצריך זקוף אינו כשר באלכסון, ולמ"ד דצריך להניחה בשכיבה ג"כ אינו כשר באלכסון?

אמנם אפשר לבאר בדרך צחות, הנה ענין המזוזה הוא שמירה על הבית, ויש רמז לנו בזה, דאם רוצים שיהיה שלום בית, צריך כל אחד לוותר ולכפוף עצמו קצת לצד השני.

ומשום הכי רמזו לנו במזוזה ענין זה של פשרה, כדי שיתקיים הבית.

ובשם רבי נפתלי צבי מרופשיץ אמרו רמז נאה, דמצות מזוזה סגולתה לשלום בית, והרמז בזה מה שכותבין בנוסח התנאים ואל יבריחו וכו' "לא זה מזו ולא זו מזה" והם אותיות 'מזוזה' לרמז דע"י המזוזה, ידורו באהבה ואחוה ושלום ורעות.

עוד רמז נאה, בטעם שבאמירת עושה שלום בגמר תפלת שמונה עשרה, מטיין עצמם לצדדין, לצד שמאל ולצד ימין כמבואר בשו"ע (או"ח סי' קכג ס"א) רמז אם תרצה שיהיה עושה שלום, עליך להטות ולכופף עצמך לצדדים, ולא להיות קשה כארז.

סיפר רבי משה אהרן שטרן זצ"ל משגיח דישיבת קמניץ
איך הרב שך זצ"ל השכין שלום בית בחכמתו הגדולה.

אברך צעיר לימים בא אצלי, שמזמן הנשואין ביתו הופך להיות כמדורת אש, וזאת מכיון שבלילה הוא לומד משנה ברורה, ואשתו באה בטענה, שלא לזה ציפתה ממנו, אלא שילמד גמרא בעיון.

האברך טען בפני, מכיון שכל היום לומד בעיון הרי בלילה רוצה לברר ולדעת הלכה, והאשה בשלה לא לזה נתכוונתי, עד שכמעט והבית חרב בגין זה...

חשבתי לתומי שבשיחה אחת עם האשה זה יפתור את הבעיה, ופניתי לביתה, והסברתי לה מעלת לימוד הלכה, אך היא בשלה, רבי לא לזה התכוונתי...

נדהמתי מדבריה ולא מצאתי דרך איך להשכין שלום בביתם.

לאחר זמן קצר פגשתי את הרב שך זצ"ל וסיפרתי לו על הבעיה, אמר לי הרב שך תשלח אותה אלי, ואם תוכל תבואו גם אתה.

מיד חזרתי לביתה, ואמרתי לה שהרב שך קורא לה.

היא נבהלה, וסיכמו ביניהם לבוא לבית הרב שך זצ"ל.

כשהגעתי עם האשה לבית הרב שך, היה הבית מלא אנשים, ומסרתי למשמש בקודש, שהגעתי ע"פ בקשת הרב, מיד נכנס המשב"ק להרב שך, וציוה הרב, שמיד יכניסו אותנו, ולכל האנשים יאמר שהיום אין קבלת קהל.

כשישבנו לפני הרב שך, ציוה למשב"ק להכניס עוגה מהמטבח, וציוה על האשה לאכלו, היא הרגישה שנחנקת בעצמה באכילה, וכשגמרה את פרוסת העוגה, ציוה הרב שך למשב"ק להביא פרוסת עוגה נוספת, מסוג עוגה אחרת, ואמר לה לאכול גם מעוגה זו, הדבר היה פלא מה רוצה הרב מהעוגה...

כאשר סיימה את אכילת פרוסה זו, שאלה הרב שך זצ"ל מה ההבדל בין עוגה זו לעוגה זו?

היא לא הבינה את השאלה, אמר לה הרב, הרי את אשה שמבינה באוכל, אם כן מה נראה לך איזה חומרים הכניסו בעוגה זו, ואיזו בעוגה זו?

האשה הרגישה שנפתח הקבר תחתיה, ואמרה חושבני שבזו יש יותר קקאו, ובזה יש יותר סוכר...

עודדה הרב שך טוב מה עוד יש שינויים? כך היה זמן קצר שאלות שונות ומשונות אודות העוגה, לאחר שענתה לו על השאלות, סיים, אני רואה שאת מבינה היטב באפייה, חזרי לביתך, וכל ראשך תכניסי באפייה ובבישול, יותר אין לך מה לדבר אודות הלימוד עם בעלך.

פניה חפו, אך הרגישה פתאום, שהאמת עם הרב זצ"ל ומאז נהפכו חייהם לשלמים ושקטים...

מעטפה רב

סיפר רבי עזריאל טאובר זצ"ל אספר עובדה מדהימה שהייתי עד לה, המלמדת אותנו בצורה מוחשית, מהי ההנהגה הראויה שבין איש לאשתו.

הדבר ארע בשנת תש"מ, התארחתי אצל הבבא סאלי זצ"ל בנתיבות, היה זה כליל ל"ג בעומר ונערכה שם סעודת הילולא, לאחר סעודת ההילולא ניגשתי להפרד מהבבא סאלי, והיה בדעתי לנסוע למירון, הבבא סאלי תפס את שני ידי והחל מדבר אלי, הגבאי תרגם לי את מילותיו וכך הוא אמר לי, הרב מזמין אותך מחר לסעודה בשעה אחת, תבוא לבד אל תביא איתך אף אחד.

נסעתי למירון, ושהיתי שם במשך כל הלילה, התפללתי ותיקין במירון, ופניתי לשוב לנתיבות, נסיעה בת ארבע שעות.

הייתי כולי בצפיה דרוכה, מדוע מזמין אותי הבבא סאלי? מה הוא רוצה ממני?

בשעה אחת הגעתי לביתו של הבבא סאלי, איש לא היה שם מלבד הרבנית הצעירה שפתחה בפני את הדלת, והזמינה אותי להכנס פנימה.

כשנכנסתי ישב הבבא סאלי בחדר והמתין, השלחן היה ערוך לסעודה, והתבקשתי ליטול את ידי, גם הבבא סאלי נטל את ידיו, והסעודה החלה.

הרבנית הגישה את התבשילים, והבבא סאלי פנה אליה כל כמה דקות במילים חמות, אלי הוא לא התייחס כלל במשך כל הסעודה, הוא דיבר רק עם הרבנית, והיו ביניהם חילופי דברים ברוח טובה וחמה, הוא שימח אותה מאד, שיבח והחמיא לה על המאכלים הטעימים שהגישה ועוד.

ישבתי משתומם ומתפעל, חשבתי בלבי זהו בודאי לימוד גדול בשבילי, כיצד צריך הבעל לנהוג עם נוות ביתו, עד היום אינני יודע מדוע הוא הזמין אותי לסעודה, אך אני משער שראה ברוח קדשו שבמשך השנים אעסוק רבות בנושאי שלום בית, והיתה זו מעין הדגמה חיה לאופן שבו צריך לחיות חיי נישואין.

במעשיו היתה הקרבה לא רגילה, הוא היה אז בגיל תשעים, והוא משמח אשה צעירה במאמץ כה רב, כאשר לו עצמו אין כל שייכות למאכלי העולם הזה, כל כולו היה קודש קדשים, לא האוכל עניין אותו ולא שום דבר אחר מלבד הדבקות בה', אך יחד עם זאת הוא ידע כי אלו הם חיובים גמורים, וזוהי מצות עשה לשמח את אשתו בדברים, ודווקא זוהי הדרך להגיע לדבקות בה'. (פרקי מחשבה הבית היהודי עמ' ק"פ)

יום אחד אמר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שיעור כללי בישיבת מיר, והיה שם אורח מאמריקה מאלו שעוד למדו במיר, ושמע את שיעורו של חברו מימי הבחרות 'חיים סטוצינר'. (כך כינו את ר' חיים שמואלביץ בבחרותו)

אחרי תפילת מנחה לקח אותו ר' חיים לביתו, מיד בבואם לבית, בישר ר' חיים לרבנית ואמר: חנה ב"ה יש לנו היום אורח לארוחת צהריים.

הם התיישבו לאכול, והרבנית הגישה מרק, ר' חיים מתחיל לאכול וכהרגלו אכל במהירות, וביקש עוד מנה, ועד שהאורח מסתדר עם המנה הראשונה, ר' חיים גמר כבר את המנה השניה וביקש עוד אחת.

ואחר כך אומר לה שוב זה מאד טעים, אפשר אולי לקבל עוד מנה?

המראה היה לפלא בעיני האורח, שלא עצר ברוחו ושאל את ר' חיים הרי אנו מכירים עוד מצעירותנו האם כך ראוי לאדם רם המעלה מרביץ תורה מפורסם, לבקש עוד מנה ועוד מנה?!!!

אמר לו ר' חיים בא ואסביר לך, אתה צריך להבין שהמרק שהיא עושה אלו הם 'השיעורים כלליים' שלה, כשאני מכין שיעור ואני אומר את השיעור, ובא אח"כ מישהו ואומר: השיעור היה כל כך טוב אולי הראש ישיבה יכול לחזור על השיעור עוד פעם... באיזה שמחה אני מתמלא בלבי, ואם עוד אחד בא ואומר לי כך, ודאי שזה מוסיף לי עוד שמחה, וכן לעולם.

הבה ונתבונן מה השיעור שהיא מכינה, ואיך היא מכינה את המנה, את המרק הזו היא הכינה בקלות? הרי מהבוקר היא טורחת להכין, תחילה הלכה לקנות את הירקות, להביאם ולקלפם, אחר כך הרי לפעמים קורה שאין גז, וקשה להשיג בכל השכונה, וצריך לטלפן להזמין דחוף ועוד כמה וכמה טירחות היא טרחה עד שזכתה לראות את המרק מוכן, וזה השיעור כללי שלה, עם כל הטירחה שמסביב.

כאשר אני אומר לה עוד פעם 'לחזור על השיעור' ועוד פעם 'לחזור על השיעור' המלכתי אותה 'בנחת רוח עצומה' (משמר הלוי על התורה פרשת חיי שרה עמ' קפ).

סיפר אחד מתלמידיו של רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ראש ישיבת באר יעקב כיצד קיים כפשוטו את מה שציוו חכמים, שיהיה אדם מכבד את אשתו יותר מגופו. וכך סיפר:

באתי פעם ללוות את ראש הישיבה לחתונת אחד מתלמידי הישיבה, הוא ישב בביתו מוכן לנסיעה, והיה זה אחר הגיעו לשנות השיבה, שאלה הרבנית אם אפשר לחכות לה כמה רגעים, עד שתהיה מוכנה? השיב לה מיד בזה הלשון:

"רעבעצין (רבנית) כל זמן שאת לא מוכנה זה לא שאנו מחכים, אלא אם את לא מוכנה עוד לא הגיע הזמן לצאת"

מוסיף התלמיד, אצל ראש הישיבה לא היה כאן מקום לדיון, והיה הדבר פשוט אצלו שאם הרבנית לא מוכנה לא הגיע זמנו לצאת, וכמו שאדם לפני שגופו מוכן עוד לא הגיע זמנו לצאת כמו כן באשתו שציוו חכמים לכבדה יותר מגופו אם היא לא מוכנה, עדיין לא הגיע זמנו לצאת והנהגה זו הפכה לחייו הטבעיים וכך עד סוף ימיו ממש.

סיפר פעם רבי אליהו לופיאן זצ"ל כשלמד בקעלם, חשב לא אחת על כוח העמידה של הרבנית אשת רבי שמחה זיסל, איך יכולה לעמוד גם בנטל פרנסת המשפחה, וגם בגידול בנים.

אך בזמן שאכל אצלם בליל שבת, ולאחר ברכת המוציא אמר רבי שמחה זיסל לאשתו: על החלה שאפית בעצמך ברכתי המוציא, חוששני שהייתי צריך לברך עליה מזונות, כל כך טעים היה...

מאז אמר רבי אליהו לופיאן הבנתי את כוח עמידתה, כי הכבוד שנתן ר' שמחה זיסל לאשתו הוא אשר החזיקה.

דרכו של הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל היה לעודד ולפייס בני זוג שבאו אליו להתלונן בעניין שלום בית, כשאחד מבני הזוג טען כי השני רגזן ועצבני, היה אומר לו, התבוננתי וראיתי, שכמעט תמיד אחד מבני הזוג אדם רגוע והשני עצבני.

אם האשה רגועה הבעל עצבני, אם האשה עצבנית הבעל רגוע, אם שניהם יהיו רגזנים זה לא טוב, כי אש תהיה בבית, ואם שניהם יהיו רגועים זה לא טוב, שכן מי יקום בלילה כשהילד יצרח.

ואז היה הרב בן ציון פונה למתלונן ואומר, הרי מה שהצד השני רגזן זה בגללך שאתה אדם רגוע, ומה כי תלין עליו...

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה". ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול".

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל).

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679